

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitsor térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülömben minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legzélszerűben posta utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** esupán a kiadó-hivatal veszi fel.

Isten hozta!

A rimaszombati ev. ref. egyháznak, vele együtt e nemes városnak kettős örömnempe van ma. Ugyanis ma ünnepli e sokat hányatott, de a hányattatás viharaiából mindannyiszor diadalmasan kiemelkedett ref. egyház temploma 100 éves fennállásának emlékünnepe s a nemes város tegnap fogadta keblébe a tiszáninni ev. ref. egyházkerület vezérferfiát, kik a holnap tartandó gyűlésre az egyházkerület minden részéből összesereglettek.

Nem kevés fontossággal bír ugy egyik, mint másik reánk nézve. Nem, mert az első fényesen igazolja azt, hogy az utódok városunkban a mai anyagias és önző világnézet dacára sem feledtek meg az elődök áldozatkészségéről, kik ez imaházat közadakozásból emelték akkor, midőn a fejlődési szó több jogot adott a lelkiismereti szabadság nyilvánulására, mint a mennyit várni szabad volt a fanatismustól áthatott polgártársaktól, sőt hogy e jeles elődökre méltókká tegyék magukat, önként vállalták el a templom belső átalakítására megkívántató költségeket minden szó, minden ellentmondás nélkül e jeles ősök utódai.

E nap tehát első sorban a hitbuzgóság, s az áldozatkészség ünnepe.

De még fontosabbá válik az reánk nézve, ha meggondoljuk, hogy városunk falai között testvéries egyetértésben élnek a különféle vallásfelekezetek s a gyakori érintkezés megtanított bennünket arra, hogy mások vallásos meggyőződését tiszteletben tartva, a magunkét úgy, a mint azt őseinktől örököltük, megőrizzük; becsüljük és szeressük egymást s egyesüljünk nyelv és valláskülönbőség nélkül az alkotmányos szabadság zászlója alatt és vetélkedjünk a haza iránt való kötelességek teljesítésében.

E nap tehát másodsorban a testvériség s a lelkiismeret szabadságának emlékünnepe.

Ezért nagy a mi örömünk, ezért üdvözlöjünk szívből azokat, kik bennünket ez alkalomból szíves

megjelenésükkel megtiszteltek s midőn a legőszintébb szívből jövő érzellemmel hangoztatjuk kor-, nem- és valláskülönbőség nélkül, hogy Isten hozta őket: legfőbb óhajtatásunk az, hogy találják magukat körünkbe oly jól és otthoniasan, a mily magyaros vendégszeretettel nyitottuk mi ki előttük házuk és keblünk ajtajait egyiránt!

Megyebizottsági közgyűlés.

Szokatlanul nagy számban gyűltek össze f. hó 15-én a megyebizottsági tagok városunkban részt venni a közgyűlés tanácskozási részében. Az elintézésre került tárgyak elég fontosak is voltak arra, hogy a közönség érdeklődését minden irányban felkeltsék. Mindenesetre öröndetes jelenésnek lett volna vehető, ha az e közgyűlésen megjelentek nagy többségének figyelme a tanácskozás egész tartamára kiterjedve, nem szorítkozik főleg a személyekkel többé-kevésbé kapcsolatos ügyek elintézésére. Azonban „az idők változnak,” s mi, szerény tanui a vidéki eseményeknek, nem is azon helyzetben, hogy belpolitikai viszonyainkkal foglalkozhatnánk, csak azon óhajtatásunknak adunk kifejezést, vajha vezérferfiaink bölcsességének sikerülne mielőbb megtalálni s alkalmazni azon legjobb eszközöket, melyekkel megveit életünk minden hivatott és választott tényezőjét a közügyek körül is kitarító működéssel birni lehetne.

A mostani közgyűlés lefolyásáról következő tudósítás fekszik előttünk.

Fáy Gusztáv főispán ő méltósága d. e. 9 órakor üdvözlölvén a megyebizottság megjelent tagjait, a közgyűlést megnyitottak kijelenti.

Ezután az alispáni jelentés, mely a közigazgatási állapotokat a közelebbi félelviől minden tekintetben kielégítőnek jelezte, öröndetes tudomásul vétetvén, miután az elhunyt Dancs Gyula m. közgyám hosszas szolgálatai közben szerzett érdemeinek elismerése s az elvesztése fölötti őszinte sajnálat jegyzőkönyvből vétetett, megüresedett hivatalos állásának betöltése ezeljéből a kijelölt bizottság Csider Károly, Szentiványi Árpád, Farkas Abraham, Dapsy Vilmos, Szontagh József és Hanvay Zoltán urak személyében megalkittatott. E bizottság pedig — a pályázók közül Bányai Ferencz visszalépvén, — Polgáry Károly rimaszombati járásbeli sz.-bíró segédét ajánlja, ki ennek folytán m. központi közgyámul egyhangulag meg is lett választva.

Míg a kijelölt bizottság küldetését teljesítendő visszavonulva tanácskozott, azalatt alispán ur indítványa folytán a közigazgatási bizottságból szabályszerint kilépendő Sárközy

Gyula, Samarjai János, Mihalik Dezső, Hevessy Bertalan és Bornemisza István urak helyének betöltése vétetett elő, s habár a nagy többség helyükön leendő maradásukat kívánta, mindamellett a törvény rendeletének betüszertint eleget tenni kelletvén, a szavazás szüksége kimondatott, mihez képest a szavazatszedő bizottságba Dapsy Vilmos és Szontagh József a közönség, Fáy Viktor és Marton János a főispán részéről lettek megválasztva s illetőleg kinevezve.

A szavazás folyama alatt Bányay Ferencz, addig is, míg a megüresedett segédszolgabírói állomás választás utján töltetnek be, főispáni kinevezéssel helyettesítették, s ő, valamint Polgáry a hivatalos esküt leteszi.

A közigazgatási bizottság imént kilépett tagjai — egyesek kivételével — újból megválasztattak. Samarjai János helyét pedig a szavazás eredményéhez képest Okolicsányi Gáspár foglalta el.

Majd az igazoló választmány lett megalakítva, és pedig egyhangulag megválasztott Fáy Barnabás, Tornallai Zoltán, Bornemisza István, Sárközy Gyula, kineveztetett Máriaassy Andor, Kubinyi Manó, Hámcis Aladár és Molnár Lajos.

Ezek után a közigazgatási költségvetés, mely 1885. évre bevétel ezimen 61055 forinttal, kiadás ezimen 59814 frttal lett előirányozva, s így 1241 frt megtakarítást mutat, vita nélkül elfogadtatott s megerősítés végett a belügyi kormányhoz felterjesztetni rendeltetett. — A rimabrezói — 837 frt 64 kr-ra becsült — orvosi laknak 1200 frt vételárért lett eladása ugyanezen eredménnyel vétetett tudomásul.

A rimaszombati járásbeli szolgabírói szék helyének kérdése is minden ellenérveléssel nélkül lett megoldva. Az ez ügyben kiküldött bizottság jelentésének meghallgatása után nem is lehetett másképen. Amint hivatalosan megállapították, Rimaszombati hivatalos helyiségeknek, tisztai lakásoknak alkalmas helyiségek nemesak jelenleg egyáltalában ninesenek, de még csak kilátásba sem tetetett az ottani közönség részéről, hogy ott ilyenek a közel jövőben építtetni fognának, ellenben Feled közönsége biztosítékot nyújtani kész az iránt, hogy a szolgabírói hivatalnak és személyzetének már most is alkalmas helyiségeket — mérsékelt bérletárért — bocsát rendelkezésre, sőt néhány ottani tekintélyes birtokos kötelező nyilatkozatot tett arra nézve, hogy azon esetben, ha a királyi járásbírói is áthelyeztetnék Rimaszombati Feledre, ezen hivatal részére is megfelelő ezeljéről helyiségek fognának részint új építkezések, részint átalakítások által be- rendeltetni. De különben is ez áthelyezést a járás közsé- geinek s lélekszámának tulnyomó többsége óhajta, s a közlekedés könnyebbégének szempontjából is ezeljéről és kívánatos levén, az állandó választmány azon határozati ja-

TÁRCZA.

A korszellem.

Puha, meleg fészket szétszedték;
Őt magát elűzték tova, —
Hová nem juthat el napsugár.
Forró véresepp és forró könyár
Kihűlve, fagyva ér oda.

Míg gyöngye szárnyát lenyügözték,
Raolanczra fűzték lábait, —
Hóhérpallósak subogása,
Máglyák tüzeinek ropogása
Nyomá el esdő szavait.

De a sohaj, mely feléje szállt,
S a szenvedés megédzették.
Szárnya mozdult s mozdulatára
Lehullt a börtönöknek zára, —
S a szabadság megszületék.

Kigyult az oltár, melyen lángolt
Hitzabadság, honszerelem, —
— Megmutatva azt a világnak,
Hogy fegyvere az elnyomásnak
Sebet ejt, de erőt terem. —

Majd szárnyra kelt és átrepülte
A világot, a végtelent.
Virág nőtt a siron nyomába,
Hőssé lett, ha látta, a gyáva
Mindenütt, a hol megjelent.

Szárnyáról grógyirt csepegtetve,
Itt is megjelent egykoron, —
S a rabnak megjött szabadsága,
„Lelkünknek lön világossága”
Egy szebb, egy dicsőbb hajjalon.

És azóta itt van közöttünk
Hirdetve, hogy nem vesztet el

E nép, mely a hitért, hazáért
S mindkettőnek szabadságaért,
Tenni, áldozni tud, — ha kell.

Csatlós.

VANDRÁK ANDRÁS.

Dr. Vandrak András, a bölcsészet tudora, eperjesi ev. collegium tanára és sok éven át igazgatója, a magy. tud. akadémia levelező tagja és a Ferencz József rend lovagja nines többé; e szomorú hír riasztotta fel az eperjesi colltanári karát és pártfogóságát, s Eperjes városának minden rendű és rangu lakosát szept 14-én.

Hogy mit jelentett e hír a collegiumra nézve, melyet ő 50 éven felül híven ragaszkozva, lángoló szeretettel, szent lelkesedéssel, fáradhatlan szorgalommal szolgált, bizonyítja az az általános megdöbbenés, melyet e hír messze földön okozott. Mert hiszen, midőn Dr. V. A. épen egy évvel ezelőtt 50 éves tanári jubileumát ünnepelte, a midőn a collegium, a város, a megye, a hazai tanintézetek, a hazai ev. egyház, az akadémia sietett örömet kifejezni V. A. örömnempe, a midőn ő felsége a koronás király is kitüntette, a tanítványai pedig nevét megörökítendő egy szívvél lélekkel sorakoztak, hogy „Vandrak András” nevét egy alapítvánnyal (2000 frt) is megörökítsék, méltán sorakoztak volt körülötte kartársai, hogy őt egy díszes emlékekkel kitüntessék, megtiszteljék, méltán zengett távol és közel, ifjak és vének ajkain, rokonok, jó barátok, ismerősök s minden — a nevelés szent ügyeért lelkesülő — igaz magyar hazafi ajkán V. A. neve; mert hiszen tudományosságának, hazafias nemes érzületének, atyai szívének, társas erényeinek híre messze-messze elterjedt, s felköltötte e hazát, mert hiszen az ő neve összeforrt az eperjesi ev. ker. ősi collegiumnak nevével. A sokaság egy évvel ezelőtt üdvözölte, távolról és közlrol, a fényes, virágos collegiumi nagytermében, örömtől sugárzó arczokkal, míg most mindezek szívét, lelkét a bánat fogta el, mert a tanügynek ezen kitünő bajnoka, egyházának ezen hű fia, a társadalomnak ezen hasznos, nemes tagja, a hazának ezen példás polgára megszűnt élni. Alig hogy 50 éves tanári örömnempe megülte, kezdett

testi erejében hanyatlani s már ez év augusztus havában feltünő volt rajta a rohamos testi hanyatlás, míg végül a szeptemberi őszi hervadás meghozta az ő elhervadását is. Ő is elhervadt szept. 14-én, a. e. 9 órakor erőt vett rajta egy erős láz, elvette eszméletét s éjjeli 11 órakor megölte őt legutóbbi napokban kifejtett szív és mellbetegsége.

A szomorú hír hallatára ellepte gyászborult családjá lakását a szomorkodó közönség s a coll, tanári kara, a pártfogóság s tisztelőinek nagy száma azon törekedett, hogy temetését lehető legfényesebbé tegye s így még egyszer — fájdalom utoljára — megmutassák neki, mily határral tisztelettel, bensőséges szeretettel, szívbőlí ragaszkodással viseltetett irányában. F. hó 16-án d. u. 4 órakor megtartott temetése, a mily végtelen szomorú volt, épen olyan fényes is vala; lakása udvarán felállított koporsóját elborította a koszoruk tömege, a gymn. ifjuság, az akadémiai hallgatók, a coll. tanárikar és pártfogóság, magánosok és testületek, rokonok és ismerősök s a távoli tiszakerületi ev. gymnasiumok tanári karának koszorúi lepték el azon férfiak koporsóját, a ki annyi áldást árasztott a magyar tanuló ifjuság között.

A háznál a 8 egyházi öltönyben levő ev. lelkész által körülvett koporsó felett — miután a képezdészek éneke elhangzott, — nt. Sztehló János esperes tartott szívből jövő s mindenkinek szeméből könnyet indító gyász beszédet német nyelven. Ezután megindult a menet, melyben a coll. ifjuságon, a tanári karon, a pártfogóságon kívül, résztvettek a város és megye küldöttei, a közel gymnasiumok tanárai, a helybeli kir. kath. főgymn. ifjusága és tanári kara, és még számtalan rokon és ismerős. A cs. k. 67. ezred zenekara által kísért menet megállott a collegium előtt, hol a coll. igazgatója Hörk József meleg, bánatos hangon bucsuzott el a tanári kar és pártfogóság nevében veterán tanárjától. A menet a zenekar szomorú indulója kíséretében a temetőbe indult, hogy letegye csendes nyughelyére a kiszenvedett bajnokot.

Könnyekre fakadt minden jelenlevő, midőn Strauch Béla kis-szebeni ev. lelkész utolsó Isten hozzatot mondott, egykori tanárjának. A szívet-lelket megható beszéd után Bohus Pál IV. éves theologus vett bucsut a fáradhatlan vezértől az összes ifjuság nevében. S erre sirba tetetett családjának szívszagató zokogása, leirhatlan fájdalma, s az egész közönségnek mély bánata és részvéte között dr. Vand-

vaslata, hogy a belügyminiszteriumhoz a szolgabírói, az igazságszolgálat kormányhoz pedig a kir. járásbírói Feledre leendő áthelyezése iránt indokolt felterjesztés intézkedések, ellentmondás nélkül elfogadtattak.

Elénk vitára adott alkalmat azonban a rimaszombati italmerési jog — regale — bérbeadásának kérdése. Ha jól értették a város képviselőtestületének előterjesztését, melylyel a megkötött bérleti szerződést jóváhagyás alá terjesztette, ez ügyet röviden a következőkben ismertetjük:

E jogot a lefolyt hat év alatt Weisz Károly, helybeli kereskedő birta 2000 ftt bérért, s mert működése minden tekintetben megelégedéssel találkozott, most, midőn a tamásfali hason jog nagyobb része s a szabadkai egészben a város tulajdonává lett, az évi bérletösszeg 25000 ftt-ban lett megállapítva. Azonban Hell Jakab selmeczbányai birtokos és több regale jog bérleje 26000 fttos ajánlatot tette, Weisz Károly ezen összeget szintén megajánlotta, ellenben Hell ismét 28000 fttnyi bért kínált. Ily körülmények között a város képviselőtestület nem látta szükségesnek a bérlet nyílt árverés útján kiadását, de ezélszerűnek sem azon okból, mert megtörténhetett volna, hogy az esetben a magánalkuvók ajánlataikat egyszerűen visszavonván, az utóbbi ár elérhető nem lett volna, másrészt pedig a tulajdonosi bérlet terhére a közönségnek kellett volna viselnie az által, hogy az italok ára emelkedik megfelelő arányban. Ezért kötötte meg a szerződést jelenlegi bérletével annál inkább, mert tekintettel a város nagymérvű kiadásaira, előnyösebb, a teljes biztosítékkal bíró ajánlatot, mint a még ez idő szerinti ismeretlen biztosítéku lehetőleg magasabb ígérethez ragaszkodni.

Ez előterjesztés mellett felolvasatott Hell Jakab felajánlása, melyben okmányilag igazolni törekedvén, hogy 75000 ftt értékű vagyonával teljes biztosítékot nyújtani képes, kéri, miszerint a szóban forgó szerződés mellőzése mellett, a nyilvános árverés rendelkezések el annál inkább, mert ő körjegyzőleg kiállított s bemutatott, reá nézve minden esetben kötelező nyilatkozata szerint a bérleményért évi 30000 fttot s esetleg többet is adni kész.

E felajánlást a városi képviselőtestület figyelmen kívül hagyatni kívánja, már csak azért is, mert nem ismerheti el idegen harmadik személyek beavatkozási jogát olyan ügyben, melybe a megye közönsége is csak felügyeleti tekintetben folyhat be.

A képviselőtestület vázolt emez álláspontját a megyei állandó választmány nem fogadta el, sőt indokait sem méltányolhatván, a szerződéstől a jóváhagyási záradékot megtagadatni s ez ügyben a nyilvános árverést elrendelteni javasolta úgy, hogy Hell Jakab utóbbi ajánlata tekintetbe vétesse.

Csider Károly hosszabb szónoklattal védi a városi képviselőtestület eljárását, nagyban és egészben magaévé tevén annak érveit, hozzá téve, hogy Weisz Károly bérlet érintett érdemein kívül méltó figyelembe veendő azon jelentékeny szolgálat is, melyet akkor tőn, midőn szerencsétlenül járt elődje után a várost akkori zavarából kimentendő, a bérlet elzelőt hat évvel 20000 fttért átvette, továbbá azon előzékenysége, miszerint a tamásfali kis esapszékot, több és közelebb a földfai koresmahelyiséget, jöllehet ezek a bérbevitelnél nem utolsó tényezők voltak, minden kártérítési igény nélkül a városnak átengedte. — Egyébiránt a városi képviselőtestület, midőn ez utóbbi szerződést megkötötte, még csak nem is gondolhatott annak lehetőségére, hogy a viszonyokkal ismerős 28000 fttal még magasabb összeget is ajánlhasson. De különben is, e szerződés közé lett téve, s az ellen városi polgár kitogást nem tett, tehát a képviselőtestület abbéli törekvése, hogy nagymérvű szükségletének fedezetét emelje és biztosítsa, közhelyességgel találkozott, s e szerint mostani bérletének, teljesen azonos ajánlattal szemben, előnyt kellett adnia annál inkább, mert Hell azon időben, midőn ugyan ezen bérletet sokkal olcsóbban kivethető volna, ez előtt hat évvel, visszavonult. Végül a szónok elismerve a törvényhatóság azon atyai gondoskodását, melylyel a város közjövendelni forrásának egyik jelentékenyebbikét biztosítani kívánja, de ohajtja, hogy a város elzelatai is kellő figyelembe vétessek főleg most, midőn több rendü

költséges és szükséges vállalatok veszik igénybe minden erejét. Ez okok alapján kéri az állandó választmány határozati javaslatának megváltoztatása mellett a bérleti szerződést jóváhagyólag záradékoltatni annál inkább, mert nem mindig a legtöbbet ígérőben van a biztosíték, tekintve jelen esetben még azt is, hogy Hell 30000 forintos ajánlatát a szerződés megkötése után tette, ugyanazért az állandó választmány határozata legalább oda módosítandó lenne, miszerint a törvényhatóságnak nincs ellenére, ha a szerződés — tekintettel az érkezett ajánlatra — magán egyezmény útján kötött meg.

Szentiványi Árpád az előtte szólott beszédét méltányolja ugyan, de érveit nem győzték meg a városi hatóság eljárásának helyességéről, sőt épen a szükségletek nagymérvűre a legerősebb indok arra, hogy a bérlet minél magasabb áron adassék ki. De itt közvagyományról van szó, melynek értékesítésénél a nyilvánosságot mellőzni annál kevésbé lehet, mert ezt a törvény is rendeli. Az állandó választmány határozatának elfogadását ajánlja.

Bornemisza László t. főjegyző, ámbár hivatalos állásánál fogva kénytelen volt az állandó választmány határozatát fogalmazni és legjobb tehetsége szerint indokolni, de kijelenti, hogy azt — egyénileg — nem tartja helyesnek, mert törvényünk szerint a megye közönségének ez ügyben csak felügyeleti joga van, míg a rendelkezési jog a városé; helytelen az állandó választmány határozata azért, mert az olyan egyén felfolyamodása erősítették meg, kinek ez ügyben beavatkozási joga egyáltalában nincs; ellenben pedig az ily szerződések megkötésének módját a város teljes joggal határozhatván meg, jelen esetben a határozat hozatalánál csak két szempont lehet irányadó, az t. i. hogy a közgyűlés elé tartozik-e a közvetett felfolyamodás? és a tvhatóság gyámkodást akar-e gyakorolni a város felett? Mintán szóló erre határozottan csak nemmel felelhet, a szerződés megerősítését ajánlja.

Farkas Ábrahám a közgyűlés illetékességét ez ügyben megtámadhatlannak tartja. Jelen esetben csak azon kérdés vehető fel, hogy a kötött szerződésben megóvattak-e a város érdekei, — s mintán e tekintetben Csider előadása által meg van nyugtatva, hozzájárul a szerződés megerősítéséhez. Borbély László hasonlóan nyilatkozik.

Id. Hegyessy Sándor az állandó választmány határozatát fentartandónak tartja azon hozzáadással, hogy az árverelőket egyenkint 5000 fttnyi biztosíték letételére kötelezendők.

Dapsy Vilmos a körülmények kellő figyelembe vételét ajánlja. Egyébiránt nem tartja szerencsés érvek azt, hogy Hell illetékességét avatkozott be, mert midőn ajánlatára nézve kétszer is meghallgattatott, most már a belezórási jogot tőle elvitatni nem lehet; — ez okból az állandó választmány határozati javaslatát azon módosítással fogadja el, hogy követellessék be Helltől a vagyonállását igazoló tekkönyvi kivonat, a város képviselőtestületének engedessék szabad kéz arra nézve, hogy biztosíték mellett teendő ajánlatok közül árverés nélkül is választhasson.

Szontagh Bertalan alispán hangsúlyozván, hogy a város érdekében áll biztosítani az évi 28.000, s lehetővé tenni 30.000 fttot s nem vágni el még magasabb összegű bérletbeli jövedelem útját sem; a városi képviselőtestület arra utasíthatni kívánja, hogy tekintetbe véve a fenforogó körülményeket, a bérletet vagy árverés vagy magán alkuegyezmény útján kösse meg.

Máriássy Andor nem léven barátja a kétoldalu utasításnak határozott megoldást kíván.

Végre is az alispán javaslatának általánosán lett elfogadásával lett ez érdekes ügy elintézve.

A többi ügyek, nagyjából kormányrendeletek, törvényhatósági megkeresések elintézését már csak néhány bizottsági tag s a tisztikar várta be. A gyűlés csak d. u. egy óra körül lett berekesztve, — hogy helyet adhasson a gömörmezei közművelődési egyesület szintén nagy számban megjelent buzgó tagjai tanácskozásának.

Festők, költők, s a művészek mindenféle faja, kiket az élet, a sors ostoba szeszélye buktatott alább-alább a lejtőn; és lettek, hogy ugy mondjuk — a társadalom bajtörőitjeivé.

Ez emberek egyedüli életét eleme az abszint, ez lelkesítette, bátorította őket, lakásuk rendesen a hatodik emelet. Csavargó, bitang életet éltek, házbért csak elvéve, igen ritkán lehetett venni rajtok.

Röviden: egész létük szánandó, nyomoruságos vegetáció volt, kivetkezettve az élet minden költségéből.

Móricz lassankint egészen elkorhelyedett, boritalnak adta magát. — Napokig elült az ivócsarnokban. Karikatúrákat rajzolt, miket tőrhető áron fizettek.

Megtörtént néha, hogy összeszedve magát egyidőre felhagyott a korhely, proletár étellel, eszébe jutott ismét emberré, a társadalom hasznos tagjává lenni.

Ő olvasta Dante „Pokol“-ját; kedve telt az elkárhozottak kínjaiban, szerette a fájdalomtól eltorzult alakokat. Hozzá is kezdett, hogy a „Pokol“-váznán is megörökítse, a csoportoztá korrája, vázlata már teljesen készen volt, midőn a szociálista Rigaultt és Valléssal ismerkedett meg.

Nem igen értette ugyan mi tulajdonképen az a socializmus, hanem a tízes szónoklatok, azok a szenvedélytől izgatót hangok, mik a társadalom kiváltságosai, az arisztokratia ellen mind szabadabban emelkedtek itt és ott, minék a festész akaratlanul szem és fülantuja lón, lassan-lassan benne is kiríthatlan, vak gyűlöletet keltettek ez osztály iránt. Keserédett vágygál gondolt a bosszura. Atoknak, az egész emberiség átkának tekintte az egész haute voléet. — És vajon nem méltán-e? Nem innen, nem ennek köréből származott-e minden szerencsétlensége, nem ez tette-e semmivé egész életét?

E közben kitört a forradalom.

Rigault és Vallés a kommunneba választattak be: míg Móricz mint kapitány kapott alkalmazást a nemzetőrségnél.

Részt vett a Neuilly esetában, harezolt mint feldühödt oroszlán.

Puskák ropogása, haldoklók nyögése lón előtte a legkedvesebb zene.

Hitte, hogy végzete utóleri, remélte, hogy a vég közel van.

Vakmerősége nem ismert határt, odaállt az öldöklő golyózápor elé; első volt mindenütt, — de nem esett el.

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület alakuló közgyűlése.

A megyénkben már egy év óta tartó mozgalom, mely egy állandó közművelődési egyesület alakítását tűzte ki feladatául, a most lefolyt megyebizottsági gyűlésen végre állandó alakot öltött. Szontagh Bertalan, érdemes alispánunk f. hó 15-én délután három órára hívta össze mindazon tagokat, kik a kibocsátott aláírási íveket aláírták, illetőleg ez által magukat az alakítandó közművelődési egyesület tagjai sorába felvétetni kívánták s ez alakuló közgyűlés, melyen mintegy kétszázán vettek részt, a szent ügyhöz méltó lelkesedéssel folyt le.

Ideiglenesen elnököl alispán ur röviden jelezte az özszejevetel célját, hangsúlyozván az egyesület megalakításának szükséges voltát s megegyeszer szivére kötő a jelen voltakak az ügy buzgó pártolását s minden kitelhető módon való terjesztését; mert az egyesület csak ugy és akkor felelhet meg teljesen kitűzött feladatának, ha a megye intelligentiája ez ügyben is egymáshoz tömörülve, nem vonakodik tehetsége szerint letenni áldozatát a haza oltárára. A mult évben kibocsátott felhívás nem volt kiáltó szó a pusztában, mert ha vannak is még egyes vidékek e megye területén, melyek ez ügynek kellő fontosságot nem tulajdonítva még eddig távol tartották magukat, a legnagyobb rész mégis meghozta áldozatát, ugy, hogy ez alakuló közgyűlés tagjainak száma meghaladja az ötödfélszázat.

Nem mulaszthatjuk el e helyen fölemlíteni, hogy e tekintetben a legnagyobb elismerés a rimamuránysalgótarjani vasműrészenyártársaság tisztviselői karát illeti, mely mindjárt kezdetben lelkiismeretesen fogván fel az ügy fontosságát, saját hatáskörében mindent elkövetett arra, hogy az egyesületnek minél több tagot nyerjen meg s e célját valóban elismerésre méltóan érte el.

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület, tehát megalakult, s legelső ténykedése abba nyilvánult, hogy a tisztviselői kart oly egyenlőből állította össze, kiknek neve és ismeretes aktivitása kellő biztosítékot nyújt arra, hogy az egyesület felvirágozand s üdvös működésének gyümölcsei rövid időn teremni fognak. — Megválasztottak: elnökké, e téren is érdemekben gazdag alispán, Szontagh Bertalan; alelnökké: Török Bilián és Mihálik Dezső; felügyelővé a szintén kiváló tevékenységéről ismeretes tanfelügyelő, Groó Vilmos; pénztárnokká Dapsy József; titkárrá Dr. Veres Samu; választmányi tagokká: Sárközy Gyula, Fáy László, Abonyi Pál, Boeczó Dániel, Dr. Szabó Samu, Kishonty Gyula, Horváth János, Baksay József, Fábry János, Hamaliár Károly, Terhes Pál, Markó Sándor, Dr. Maurer Arthur és Kriston László.

Határozatba ment, hogy az egyesület működését első sorban ovoidák felállításával kezdi meg, még pedig akkor és ott, a hol és mikor az legszükségesebbnek mutatkozik. E célból vidéki körök alakítandók, melyeknek feladata a körükben szükséges intézkedések megtételére az egyesület felhívni s általában kisebb körben a közművelődés és magyarosodás előérésére mindazon eszközöket és módokat felhasználni, melyeket a nagy egyesület maga is alkalmaz, mely határozat által ugy hisszük meg van találva a helyes kiindulási pont arra nézve, hogy ez eszme megyénk területén minél előbb határozott alakot ölve, a kitűzött célnak megfelelőleg erősbödjék s áldó hatását érezzék kicsinyek és nagyok, gyengek és erősek egyaránt.

Egy kis jóakarát és szilárd kitartással — mi ugy hisszük — mindez el kevel ére.

A rimaszombati ref. egyház örömnépe.

I. A fogadtatás.

Az egyházkerületi közgyűlésre városunkba siető egyházkerületi vezérferfiak egy része, élükön ns. és főt. Kun Bertalan pöspök ural tagnap idején érkezett városunkba. Már egy órával a megérkezés ideje előtt tekintélyes számú közönség gyűlt össze a pályaudvaron, várva az ohajtott vendégek megérkezésére. A közönség száma nőttön nőtt, ugy, hogy a pályaudvar alig volt képes befogadni.

Egyik nap Rigault azon hirrel lepte meg barátját, hogy ime ütött végre a bosszu órája.

Móricz kérdezve tekintett rá.

— Ne félj, jó előre gondoskodtam mindenről — folytatá amaz ismeretes cynismusával.

— Bankárod, a kedves bankár itt van az oldalszobában . . .

— Végy magadhoz tíz embert s aztán . . .

Kezével egy sokat jelentő mozdulatot tett.

— A mi Adélt illeti, — tevő hozzá, miatt szivarra gyujtva távozni készült, — ennek nyomában vagyok.

— Ah! te nem leszesz oly vakmerő, hogy e nőre kezdet emelj. — viszonzá Móricz kihívólag.

— Isteu mentsen; tisztán, érintetlen vezetem őt hozzád. Festészünk hirtelen feltárta az oldalajtót.

E fiatal ember, esinos egyenruhájában még mindig szép, deli alak volt; a bankár nem ismert rá.

Hanem a gazdag tőzsér mennyire megváltozott; az egykor erőteljes férfiból egy megöregedett, összetört alak lett.

A német-francia háború érczeny érzékeny okozott a millionairenek, összes vagyóna alig tett többé százezer frankot.

— Tudom, — mondá, miatt kérőleg nézett a kapitányra, — hogy életem kezében van, de mint lovagias férfiról felteszem, hogy nem fogja egy védtelen öregvérebe mártani kezét, ez gyalázat lenne.

— Talán!

— Uram! sértettem én önt meg valaha? önt, a kit különben is ma látok először. — Miért akar ön engem megölni? Talán szegény, pénzre van szüksége? — Boeasson szabadon, s egész vagyonom rendelkezésére áll.

— Ismer ön engem, — kérdé közelebb lépve a festész.

A bankár mereven tekintett rá.

Egyszerre mintha villámcsapás érte volna, megrázkódott.

— Elvesztem; — mormogá halkán.

A kapitány némán, szólanul nézett foglyára.

Az a halálfelelem, az a rettegés saját fájdalomt, öröngző kínjait juttatta eszébe, visszagondolt charentouai fogóságára. — Visszagondolt — s szemei kéjes gyönyörrel nyugodtak ellene halásapadt arczán.

A nyomorult teremtmény, a büszke tőzsér féregként csuszott lábainál, tőle függött, hogy eltiporja. (Folyt. köv.)

rik Andrásnak e példás hitvesnek, apának, gondos szülőnek végtelenül szeretett családfőnek, a collégium büszkeségének, a társadalom köztiszteltében álló kedvelt jelesének, a magyar tanügy kitűnő bajnokának, a haza s egyház ezen igazán hű fiának koporsója, hogy benne örök álmát aludja azon férfiu, ki teljes életén keresztül a megtestesült szeretet, a megtestesült becsület, a tudományosan kiképzett valás-erkölesi jellem példányképe volt, ki ugy tanított mint élt, s ugy élt miképen tanított, s kinek sirja felett a legőszintebb tisztelet és szeretet hangján moudotta el az ezernyi-ezer ember az áldást, s azon ohajtást, hogy Isten áldja meg porait, adjon neki örök csendes békés nyugalmat!

K—y J—f.

Egy párisi felkelő.

Beszély.

(Folytatás.)

3-ik rész: A tébolydából visszatérve.

Ki a festészt a tébolydából kiszabadulása után újra látta, aligha ráismert. — Anyja meghalt. Senkije sem volt többé, a kit szeressen s a ki őt szeresse. — Egyedül állt a világon.

Keserű fájdalommal sebzett szívvél gondolt életére. Ismerősei, barátai megkísérlek vigasztalni — hasztalan. Majd a munkához látott, felkereste esetét.

Ez volt az egyedüli eszköz, mely mély fájdalmát némileg enyhíté, háborgó nyugtalan lelke viharát csillapítá. Sötét, komor tárgyakat választott legtöbbsnyire.

Torz alakok, a bosszu, a megsemmisülés torz alakjai szerepeltek majd minden új festményén.

Egyszóval az az irány, melyet követett, a legvastagabb, legmeztelenebb realismus volt, s inkább megbotránkozást, visszatetszést szült.

Pedig Móricz barátunk kiválóan a szépség, a testi bajak festőjének született.

Mig e téren lángésznek volt elismerve, eltérve ez iránytól, meglehetősen egyszerű, köznapi mázolóvá süllyedt, kinek a dicséret, az elismerésből ezentul edes keves rész jutott.

Lejjebb-lejjebb szállott nap-nap után; s végre is oda jutott a Latinnegyedbe, a hol rokon szellemekre talált.

Harsogó „éljen“ fogadta a béröbögő vonatot, s midőn a köztisztelőben és szeretetben álló főpásztor kilépett, még egyszer felharsant az „éljen“-kiáltás s előlépett városunknak s megyénknek méltó büszkesége, Csider Károly, a gömői ref. egyházmegye gondnoka s szívvel szavakkal üdvözölte a püspököt s az érkezett vendégeket. — Beszéde röviden ez:

„A gömői ref. egyházmegye s ebbe kebelezett rimaszombati egyház részéről mély tisztelettel és élénk örömmel üdvözölöm főtisztelendő Püspök urat, egyházkerületünk többi nagytekintetű tagjaival együtt szerencsés megérkezésük pillanatában, városunk kapui előtt! Tisztelettel, mert Főtisztelendőségnek a magyar protestáns anyaszentegyház közösségeiben szerzett kimagasló érdemei, az elismerés ezen egyszerű, de nemesen jutalmazó adójának önkényes meghozására kötelezünk bennünket: élénk örömmel, mert kiválóan megtisztelőnek tartjuk reánk nézve, hogy — egyházunkat, városunkat — közhasznú és nagy fontosságú közgyűlési tanácskozási felajánlt színhelyeül elfogadni méltóztattak; egyszersmind ez alkalommal megtartandó egyházi emlékünnepeleink érdekét és díszét nagybecsű jelenlétükkel s közreműködésükkel emelni kegyesek leendének. S ez okból kétszeresít szívvelyes „Isten hozott!“ fogadván, ohajtjuk, hogy ez ünnepélyes napok alatt egyházunkat, városunkat — kedves itthonukul tekintve, s a mindnyájukra nézve zavartalanul vidámak legyenek s mindenkor kellemes visszaemlékezések tárgyai maradjanak, s egyszersmind szívünkben kívánjuk, hogy a gonvtviselés — egyházunk és hazánk közjára szolgáló itteni munkásságukat gyümölcsöző sikerrel megáldva — főtisztelendőségüket s kísérletében érkezett lelkes munkatársait sokáig, igen sokáig éltesse!“

A szónok szavait lelkes „éljen“ követte s feszült figyelemmel vártuk mindannyian a főpap beszédét, mely főbb vonásaiban a következő: „Mélyen tisztelt közönség! Ha szíves örömmel várt bennünket e hazafiassága s hitbűségéről példányszerű egyházmegye s annak egyik fénye, a rimaszombati ref. egyház s Rimaszombat városa, mi is, az egyházmegye képviselői kétszeres örömmel siettünk ide, mert meg vagyunk győződve a felől, hogy egytől-egyig a legszívvelyesebb vendégszeretetre találunk. Ha emlékezetem nem csal, ezeltől 19 évvel volt itt a legközelebbi papszentelő egyházkerületi közgyűlés. Itt voltam én is, mint közharcos s az akkori szíves fogadtatásra most is édesen emlékszem vissza, s e kedves emléket elhoztam most is magammal ide, hogy épenazon szentfoglalatosságot végezzük, melyet 19 évvel teljesítettek elődeink. De nem csak ez az, mi megérkezésünket örömdetessé s mindnyájunk előtt kedvesebb teszi, hanem az, hogy a rimaszombati ref. egyház, melynek oly sok része volt a szenvedésekben, egy boldogabb kor hajnalát ünnepeleldi most, midőn temploma fennállásának 100-ik évfordulója alkalmából szentel ünnepet. Melyik előjáró ne sietne ide, ünnepelelni s örülni azokkal, kik annyi áldozatot hoztak a multban s annyi áldoztak a jelenben? Ki ne jöme örülni az örülőkkel, midőn ez ünnepély ama gyászos idők elmúltát jelenti.

Kétszeres örömmel mondok tehát köszönetet a szívvelyes fogadtatásért s kívánom, hogy körükben a legnagyobb renddel folyjanak le teendőink s legyenek az itt hozott határozatok kihatók egyházunk s hazánk javára örök időig!“

Az eljuzás elhangzása után kocsikra ültek a vendégek s szállásadóikkal együtt eltávoztak az indóházból.

Délután három órákor a tisztelgések kezdődtek. — Első volt a rimaszombati ref. egyház presbiteriuma, melynek nevében Csider Károly üdvözölte a főpásztort, majd a rimaszombati ág. ev. egyháztanács tette tiszteletét, melynek érzelmeit Glau Pál lelkes eszavolta. Ezután a helybeli egyesült prot. gymnasium nevében Baksey István emlékeztetett meg azon páratlan s valóban atyai gondoskodásról, melylyel ez intézetet s ennek ügyeit szeretett főpásztorunk évek óta gondozza. A tanári kar után a helybeli izraelita hitközség előjárósága következett, és Singer S. főrabbi adott kifejezést a főpásztor iránti őszinte tiszteletnek: majd e nemes város tanácsa következett, melynek nevében Szabó György polgármester mondott szívvelyes „Isten hozott“-at. — A főpásztor mindenik üdvözlő beszédre szívvelyes hangon válaszolt, mint szerető édes atya, ki gyermekeinek örömet s fájdalmát egyaránt ismeri. — Végül Nagy Pál, a gömői ref. egyházmegye buzgó esperese mutatta be a felszentelendő ifju lelkeseket.

Esti 8 órákor városunk kiesinye s nagyja sorakozott a főtéren a városháza előtt, hol a tűzoltók teljes díszben felváltak állítva. Itt sorakozott az iparos önképző társulatnak 80 tagja, kezükben égő fátylakkal s közöttük a dalárda teljes számmal. A kiadott vezényszóra Ernő rákezdte a „Rákóczy-indulót.“ s ennek hangjai mellett vonult városunk közönsége az első paplak elé, hogy lerója a tisztelet és hála adóját egyházkerületünk két vezérférfa Kun Bertalan és ifj. báró Vay Miklós helyettes főgondnok iránt.

A kitűzött helyre érve, dalárdánk Erkel himnuszát zengette el, melynek elhangzása után Molnár József ügyvéd következő szavakkal üdvözölte a szeretett főpásztort:

„Nagyságos és főtisztelendő Püspök ur, szeretetvesztett főpásztorunk! — A fellobbanó fátylak világlánál fényesebben gyulad ki szíveinkben az örömmel lángja azon ohajtva várt esemény felett, hogy főtisztelendőségüket városunk falai között vendüglő üdvözölhetjük.

A napok, melyeknek előestéjét állunk, kétszeresen is nagy jelentésűek, egyidejűleg ünnepeleljük azok alatt templomunk fennállásának századik évfordulóját, s az egyházkerület nagyjainak körünkben összeseregését.

Mindkét esemény nagy fontossággal bír; a százados ünnepély visszaviszi az emlékezetet a multba, hogy felmutassa a követésre méltó példákat, de a koszorúnak, melyet a mult érdemei számára ez ünnepen készülni a elismerés, a kellő világlátást bizonyára az egyházkerület jelenléte adja meg; az egyházkerület gyűlései pedig az igaz vallásosság s az országok talpkövéül szolgáló tiszta erkölcs magvait hintegetik, a hol megjelennek, s elvitázhatlan, hogy a kegyelet ünnepele a hal megjelölt szívekben s munkásság mindenestire termőbb talajra talál; a két ünnepély tehát egymást egészíti ki, s méltán uszik az öröm tengerében e gyülekezet, ezen egész város, hogy az események ily szerencsésen összetalálkoztak.

Egy század elforgása alatt sok történet e helyen, s e falak, melyekre fátylunk füstje ráborul, sok feljegyzésre méltó dologról tudnának beszélni.

A felidézett század hajnalán látták e falak, midőn egy szerény, egyszerű polgár fejedelmi bőkezűséggel tett adománya felemelte az egész egyházat a kétségbeesés mélységéből, akkor, midőn a hívek mindenüktől megfosztva, meg-

törve bolyongottak, látták, midőn a nemes példa után felbuzdult gyülekezet minden erejét összeszedve s kifejtve, e helyen templomot s iskolát épített, s terjesztette azokban azon igaz világlátást, egy századon át itt a magyarság véghatárán, melynek fényénél az idegen nyelvű nemzetiségek gyengéi, sőt tévelygői is megtalálhattak a honszeretet boldogító ösvényét; látták végül ma, hogy e gyülekezet annyi balszerencse s oly sok küzdelem után meg nem tört erőben áll ma is főpásztorra elé, elmondván, a mit elmondani bizonyára jogosítva van, hogy a rábizott feladatát úgy a vallás, mint a magyar nemzetiség ügyében, hiven teljesítette e helyen, s kész betölteni azt jövőre is.

Olyan volt a gyülekezet, e város a felváltó évszázad nemzetiségi küzdelmei között mint világlító torony az elemek csatájának sötét éjjelén; az általa terjesztett érzelmei s ismeretek egy nagy területet világlítottak meg állandóan, s lehetetlenné tette ez által azt, hogy az idegen irányú törekvések közelében eredményre vergődjenek.

Ma az legőszintébb ohajtásunk, hogy Főtisztelendőség, s összejött nagyjaink a mi magyarosodást terjesztő munkánk eredményéről, a falaink között talált igaz magyar vendégszeretettel győződjének meg; határtalanul szerencsésnek érzendjük magunkat, ha minden szavunk, minden tettünk ennek lesz beszélő bizonyítéka, s ez ohajtással végezve tisztelgésünket, azon mindnyájunk szívéből önként előtörő kívánságnak adok kifejezést, hogy Főtisztelendőségüket egyházkerületünk felvirágoztatására s egyetemes ref. múlt egyházunk dicsőségére a magyarok Istene sokáig éltesse!“ (Zajos eljuzás.)

A esend helyreálltával a főpásztor következőkép válaszolt:

„Mélyen tisztelt közönség! Midőn azon számos jókívánatok és fényes tisztelgések után, a melyekben nemes Rimaszombat városának közönsége és különféle testületi személyemet részesítették, sőt emeltek: megvalóim szokatlanul meghatva érzem magamat s alig találok szavakat ezen kitüntetés méltó megköszönésére.

Midannyian tudjuk uraim, hogy azon erkölcsi testület, a melynek élére engem a közbizalom mint szerény főpásztort állított, nem nyit alkalmat és utat a fényes kitüntetésre, mert ezen erkölcsi testületben önönmagát jutalmazó dicsőség szállal. Ennek szolgálói nem is várnak fényes kitüntetésre, ezek utai alantas, de biztos völgyben és nem a dicsőség meredekén vezetnek.

Midőn mégis az ennek dacára a minket ért fényes tisztelgésekre és ezen megható kitüntésekre gondolok, nem találok illő szavakat azok meghálálására, de nem is keresem azokat, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy a tiszta szívből jövő köszönet olyan, mint a tiszta forrás vize, mely nem zajosan, hanem esendesen buzog fel és épen ezért legtöbbszörre bokros és árnyas helyeken szokott keresztül folyni.

Midőn ily meggyőződéssel köszönöm meg a mélyen tisztelt közönségnek ezen kitüntetést, ígérem egyszersmind, hogy míg Isten életemnek kedvez, s ezen egyszerű főpásztori hivatalban megtart, ebben mint eddig úgy ezután is hivatásomhoz képest hason egyszerűségben fogok eljárni, hason szellemben fogom hirdetni az Isten igéjét, és a protestáns szabadságot; ezen uton védem esekely erőmhöz képest ezen egyház közérdekeit, is hirdetem a protestáns gyülekezeteknek a szabadság, egyenlőség és testvériség igazait!

A holnap megtartandó ünnepély a multa vezetési vizsgáló emlékezetünket, eszünkbe juttatja azt, hogy ezen helynek, Rimaszombat városának, illetve a protestáns egyháznak sok nehéz és fájdalmas körülményekkel kellett megküzdenie, de visszavezeti arra is, hogy ezen nyomasztó és fájdalmas körülmények közt is a reformált gyülekezet megtartotta önállóságát, védelmezte szabadságát, igyekezett felvirágoztatni ezen egyház jólétét és boldogságát.

Kívánom, hogy a mostani protestáns egyház hívei is a multból megtanult és megismert uton haladjanak tovább, ragaszkodjanak őseink buzgó vallásosságához hiven, legyenek igaz protestánsok!

Örülök szívemből, hogy a türellem és keresztyén szeretet a különféle egyház s hitfelekezetek legszebb s legőszhangzóbb egyetértésének itt Rimaszombatban szerénytanulva lehettem; ohajtom és kívánom, hogy ezen szeretetet, türelmet tartssák fel a jövőben is, hogy Rimaszombat város tisztelt közönsége az igaz hazafiság és közbékességnek példányul szolgáljon!

Kívánom, hogy Rimaszombat közönségét a Mindenható éltesse sokáig, s áldó keze árássa el minden bőséges javaival!“ (Lelkes eljuzás.)

Ezután a dalárda énekelte el a „Szentelt hantok“ című műdarabot, melynek utolsó accordjai után Szabó Dániel ref. lelkes állt elő s ifj. báró Vay Miklós, helyettes főgondnok urát, ki csak este érkezett körünkbe, következőleg üdvözölte:

„Mélyen tisztelt helyettes főgondnok ur, méltóságos uram! Légy üdvözölve általunk, a rimaszombati református egyház tagjai által.

Légy üdvözölve általunk itt Rimaszombatban, hol a régi türelmetlenség harcainak emléke még ma is keserű érzésekkel tölti be a magyar protestáns ember kebelét, ha visszanéz elvesztett vallás szabadságunknak, elvett jogaink és igazainknak megsemmisülésére s annak gyászos korszakára.

Légy üdvözölve általunk most, midőn a felszabadult egyházi élet újalkotásainak százados ünnepét akarjuk megünnepelelni nagy lelkiörömmel és mély hállával az Isten iránt, ki időről-időre támaszt közöttünk nagy férfiakat, ébreszt közbuzgóságot és lelkesedést fölkeresni, visszavinni és megépíteni azt, a mi elveszett vagy romba dől.

Légy üdvözölve általunk méltóságos uram! te, kinek nemes családod tagjai a magyar prot. egyház küzdelmes harcainak és újraalkotásának mezején szüntelenül ott voltak, mint hű munkásai egyházi ügyünknek; ki magad is személyesen annyi tanujelét adtad már az egyház iránti munkásság szeretetnek és ügybuzgóságnak hogy téged mint ama nemes család ivadékát a nekünk adatott nagy férfiaknak egyikét, mint amaz egyházunkat kormányzó és pártfogoló világi testületnek egyik érdeműs tagját, méltó örömmel üdvözölhetünk és midőn ezt most épen saját körünkben van szerencsénk megtehetni: fokozott örömmel sietünk hódoló tiszteletünk bizonyítékát méltóságodnak bemutatni.

Fogadd azt minden jóért, igazért hevűlő nagy lelkes szívességgel, mert jó és igaz e mi kívánságunk: egyházunk védelmére, felvirágoztatására és dicsőségére az ur Isten téged, nagyságos uram sok számos esztendőig oldtessen!“ (Eljuzás.)

Ez üdvözlő szavakra a helyettes főgondnok következőkép válaszolt:

„Örömmel s készséggel jöttem vallásom s egyházom kebelébe, midőn ez templomának százados évfordulóját méltóan ünnepli.

Nem részesülhettem ugyan még azon szerencsében, hogy Rimaszombat városának közönségével közelebből megismerkedhettem volna: de most hazamosabb ideig szádeközzán itt időzni, lesz alkalmam e város érdemes közönségével megismerkedhetni. Midőn a minket ért kitüntetés megköszönöm, magamat becses és jó indulatukba ajánlom.“

Majd ismét a dalárda zendítette rá Wessely „Hazám“ című darabját, melynek lelket, szívet emelő hangjaira lelkes éljenekben tört ki a közönség, s a lelkesedés hangjai csak akkor csillapodtak le, midőn az ablakban a szeretett főpásztor tiszteletre méltó alakja megjelent: még egyszer a közönség felé fordulva így szólott:

„Igen tisztelt közönség! Nem mulasztatom el a minket ért kitüntetés alkalmából, a rimaszombati dalárdának, mely ezen ünnepély emelésére méltóan közreműködött — szíves köszönetemet úgy szerény személyem, mint pedig ő méltósága nevében kinyilvánítani. Azon kellemes helyzetben voltam, hogy ezen dalárda diadalának a legközelebb megtartott dalversenyen tanuja lehettem, kívánom, hogy azon siker, mit a nevezett versenyen kivívtam, azon babékoszoru, mit diadalának méltó elismerésül kapott, ne legyen utolsó, hanem szaporítsa diadalait ezután is, és ohajtom, hogy e tisztelet fennálljon és hirdesse a magyar hazafiságot mint eddig, ezután is és ezt s ennek érdemes tagjait az Isten sokáig éltesse!“ (Eljuzás.)

Igy végződött városunkban folyó év szeptember 20-ika, ha csak azt nem vesszük még figyelembe, hogy e ritka életben részesült közönség nagy része még most is, midőn e sorokat írjuk (éji 12 óra) le s fel alá hullámszik a főtéren.

Hirek és vegyesek.

A mai nap programja: Délelőtt 9 órákor isteni tisztelet s papszentelés a ref. templomban. — Délután 1 1/2 órákor közönség a „Három Rózsa“ dísztermében. — Esti 9 órákor táncmulatság ugyanott.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Tasner Gézá, rimaszombati kataszteri becslobizost, a besztercebányai kerületbe kerületi felügyelővé nevezte ki.

Esküvők. Radványi Alice kisasszonyt, Radványi István kereskedelmi tanácsos kedves és mévelt leányát, kit vidékünk csalóányának méltán nevezhetünk, e hó 15-ikén vezette oltárhoz ifj. Dobozy Dániel földbirtokos Miskolcra. — Lipták Etelka kisasszonyt, özv. Lipták Endréné leányát, folyó hó 29-ikén vezeti oltárhoz Losoncra Róth Gyula, Tartós boldogság legyen mindkét ifju pár osztyálysze!

Halálozás. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület s vele együtt ez egész hazát s ennek minden rendű tudományos intézetét súlyos csapás érte. Nagy Péter, a jeles egyházi, a tudományok lelkes bajnoka püspöksége 18-ik évében Kolozsváron elhunyt. Még ő volt kizemelve arra, hogy Szász Károlyt a damamelléki egyházkerület ujonnan megválasztott püspökét felavassa; s már az ő sirja felett kell hullatni könyeinket. — A véletlen fájdalmas eseményt hirdető gyászjelentés így hangzik: Br. Wesselyi Krisztina a maga, a megboldogultnak fia dr. Nagy József és neje Dósa Katalin; veje Szabó Sámuel és gyermekei: Péter, Klára, Katalin, Imre, Emma és József; anyósa: özv. Landoz Jánosné született Szánthó Rozália; sógorasszonya: Landoz Julianna és férje, árvaszéki elnök Filep Sámuel és gyermekei valamint a közelebbi és távolabbi rokonok, barátok nevében a fájdalom legmélyebb érzetével jelenti, hogy imádott férje, a szerető édes apa, nagyapa, rokon, jó barát, az erdélyi ev. ref. egyházkerületnek tizenhét év óta püspöke és kir. tanácsos Nagy Péter, életének 66-ik, boldog házasságának 35-ik évében, folyó hó 16-án, reggeli 1/5 órákor, néhány órai szenvedés után bevégezve eléggé meg ne a gyászható életét, egy jobb hazába költözött. — Eljött a vihar és megrengette az erdőt. Nemesak a gyenge hajtásokat törte le: gyökeréből döntötte ki az erős tölgyet, mely nemesak disze volt, hanem áldást adó árnyékot nyújtott az egésznek. Szólt az Ur: „add nekem a te szívedet“ és a ki szent nevét oly utólréhetetlen magasztossággal hirdette, a ki az Urat mindenek felett szerette; hivatásra, megtért az Urhoz! Gyaszt ölt az anyaszentegyház a főpásztor koporsója mellett; és hulló könnyek közt állnak övei a családfo ravatálánál: mert egy oly férfiu váratlan elvesztését kell megsiratni, ki első volt a bölcses közt, erős a tanácsban, kifogyhatatlan a szeretetben, fáradhatatlan a munkában, törhetetlen a költelesség-teljesítésben: mint családfo, mint egyházkerületnek feje, mint a közélet munkás bajnoka, mint hazafi és ember egyaránt a tiszteletnek és méltó szeretetnek tárgya. Megpíhent. Az Ur hívta el, ki most is szól lelkünkhez: „ha a halál árnyékának völgyébe jártok is, ne féljétek, mert veletek vagyok mindörökké!“ — Legyen emléke áldott, nyugalma esendes!

A tegnap (szombat) délután 5 1/2 órákor Rimaszombatba megérkezett vasúti vonaton a bánrövei vagy feledi állomáson egy sárga kézi bőrönd, kiegészítetett: a tévedésből elvitt bőrönd Csider Károly urnál Rimaszombatban visszacserezhető.

A rimaszécsi országos vásár október 1-2-án lesz.

CSARNOK.

Murány várának fekvése s ennek egyes történeti leírása.

Irta: Tóth Ferencz

Szerencsétlen gyermek... Mi fog veled történni halálom után?

— Semmi édes jó atyám. En ápollak téged a meddig élek, vagy a meddig élsz s ha tul talállak élni, akkor sines baj, van Magyarországon elég kolostor s nem én vagyok az első, ki az apácáfátyolt felveszem.

Az öreg ur megint hallgatott egy darabig; aztán újra hangot nyertek tündő gondolatai.

— Csak pár össel dicselkedhetek, vagy legalább maga nemes lenne!...

— Oh édesjó atyám... Ha tégedet csak ennyi bántana! Birt e hirneves őssökkel a nagy Hunyady s fiát mégis uraltad s emléket ma is istentéd?! Mi a nemességét illeti, Petőnek szíve régen az s ha nemességét egy pargamea da-

rabtól függesztetted fel: nyujts reményt neki s ő karddal vagy észszel, bátorossággal és ügyességgel ki fogja vinni azt.

Az öreg ur elhallgatott. Ugy tetszett, mintha leánya utóbbi okai s az atyai szeretet végre legyőzték volna esaládi büszkeségét.

— Hagyj magamra! — szolt végre, leányának távozást intve.

Boriska szomoruan távozott. Atyja ez ideig egyetlen kérését sem tagadta meg, most nem sok reménye mutatkozott a helybeahagyásnak.

Kompothy Imre uram sokáig járt le s fel a hosszú nánai palotában.

Ősei ott függöttek a falakon, komoran nézve az aggódó unokára. Az ajtóval szemben állt a nagy családfa, levelein egy-egy bajszos vitézzel. S mindezek fenyegetőzve emeltek buzogányait az ingadozóra, mindenik egy-egy élő vagy mit mondok, kísértő esaládi szemrehányás.

Kompothy uram belátta, hogy nem ez a hely az, mely alkalmas legyen arra, a mit tenni akar.

Azért lesétált a nánai vár kertjébe s ennek százados agg diótái alá hívatta le Pető diákokat.

Pető diák nem az az ember volt, ki árnyékától megrettenjen, amyi azonban bizonyosnak látszott előtte, hogy Kompothy uram utat fog mutatni neki. Lelkiismerete különben nyugodt volt. Igaz, hogy a pörfiu, kit csak faluja lelkészének kegyessége emelt ki a tudatlanság éjjeléből, legfényesebb álmaiban ábrándozhatott fénylő kastélyokról s Boriskának még fényesebb szeméiről, de Pető éber állapotban ez álmokat gondosan elpalástolta, sőt mint Boriska állította, kerülte az alkalmat, hol szívének s talán a körülményeknek nem tudna parancsolni. Akármilyen bárgyu reményünk, mégis fáj, midőn attól megfosztanak. E szerint nem esoda, hogy Pető szomorodott szívvel jelent meg a várur előtt.

— Jer közelebb! — mond ez szokatlan szelidséggel.

Pető közelebb ment, az öreg ur vállára tette reszkető kezét s ez felbátorította őt.

— Szorgalmas és becsületes ifjunak ismertelek eddig, esobánkai lelkészem is úgy ajánlott, mint a ki szeme előtt nőttél fel... Te szolgáltál a hadseregben is?

— Máttyás király legutolsó barezában uram.

— S hogy történt, hogy a király nemesi kardot nem adott kezébe?

— Felvoltam terjesztve, de a halál a nagy királyt megrátolta.

— Hm az baj... Örömet elhiszem, mert leányom is erősíti, hogy szíve megnyerésére egy lépést sem tettél.

— Esküszöm hogy úgy van — mond lesütött fejjel Pető.

— Azután, ami történt... itt többé nem maradhatasz.

— Ezt beláttam nagyuram s hivatlanul is eljöttem volna, hogy elboacsátatásomat kérjem.

— S merre mennél? Mit akarsz tenni?

Még nem tudom uram. Tollat és kardot tudok forgatni; az Isten megsegít.

Hm Máttyás alatt elég lett volna egyik is, most mindkettő sem elég. Ulászló udvarában szintgygy, mint az erdélyi vajdánál pártfogóra van szükség.

— Az meglehet nagyuram. Nekem ez ninesen.

Szünet következett. Aztán Kompothy Imre szolt nagy szomorúsággal.

— Szegény leányom!... Te nem tudhatod, mim nekem e gyermek. Minden reményemet, vágyamat e leány boldogságához kötöttem.

— Átkozom a sorsot uram, mely ennek akaratom ellenére utjába állított.

— Derék, becsületes ifju vagy. Ne lenne egyéb birtokod, mint egy nemesi kard oldaladon s az alatt leányomat szerető szív — Boriskám még ma tied lenne.

Pető diák neki bátorodott.

— A szerető szív meg van uram. Én szeretem Boriska kisasszonyt szívem teljes mélyéből. Ezt eddig gondolni sem mertem, de ma, midőn távoznom kell, szívem fájdalmát érzem. A mi pedig a kardot és nemességet illeti, — adj reményt uram s én megszerzem azt.

— Ezért hivattalak. Egyetlen gyermekem boldogsága függ tőled. Verbőczynek ki jó barátom s atyámfia, ajánlani foglak: jer vissza mint nemes s Boriska a tied.

(Folytatása következik.)

Hivatalos közlemények.

Rimaszombati kir. ügyészségtől.

Árlejtési hirdetmény.

4775. sz. — A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló pelsüezi központi fiók fogház helyiségeinek 1885. évi fűtéséhez szükséges tüzfűtés szállításának biztosítása céljából árlejtés hirdettetik, s árlejtési határnapul 1884. évi szeptember hó 30 ik napjának d. e. 10 órája a rimaszombati kir. ügyészség hivatali helyiségeibe kitűzetik, s arra a vállalkozni kívánók ely megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek a rimaszombati kir. ügyészségnél adig is megtekinthetők; s hogy az árlejtési határnapig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatnak.

Rimaszombat, 1884. augusztus 27.

Kubinyi Aladár, kir. ügyész.

Rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Árlejtési hirdetmény.

633. sz. — A rimaszombati kir. tszék elhelyezésére szolgáló épület folyosóinak, továbbá a rimaszombati kir. járásbírósi és a rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati börtönök helyiségeinek 1885-ik évi

világításához szükségelt mintegy 210 kilogramm kőolaj szállítására, a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában tartandó árlejtés határnapjúl f. évi szeptember 23-ik napjának d. e. 10 órája tüzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek addig is a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában megtekinthetők, ugyanott az árlejtés napjáj 50 kros bélyegiven irt ajánlatok is elfogadhatnak.

Rimaszombat, 1884. szeptember 1-én.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázat.

655. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék területén levő rozsnói kir. járásbírósnál elhalalozás folytán üresedésbe jött 800 frt évi fizetés és 200 frt lakpénzzel javadalmazott III-ad osztályu telekkönyvezetői állomásra a nagyméltóságú m. kir. igazságügyi miniszter urnak f. évi szeptember 4-én. 2461. sz. a kelt engedélye alapján pályázat hirdettetik. Felhivatnak ennél fogva a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen bélyegzett és kellőleg felszerelt folyamodványukat, melyben az életkor, eddig viseit hivatal, és a hivatalos nyelven kívül a tót és német nyelvismeret is okmányilag igazolandók, — ezen pályázat a hivatalos lapbani 3-ik közzétételétől számítandó négy hét alatt az ügy szab. 5-ik § a értelmében ezen kir. törvényszéki elnökségnél annál bizonyosabban nyujtsák be, mert ellenesetben a folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat, 1884. szeptember 8-án.

Fornét Jenő, kir tszéki elnök.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Nyilttér.*)

3. Itéljetez magatok! Mily gyakran vonakodunk valamely gyógyszer megvételétől, a melyet pedig mindenki magasztal. És ugyan miért van e tartózkodás? Egyszerűen csak azért, mert nem akarunk haszontalan kiadást tenni, bármily csekély legyen is az. De itéljetez magatok, hogy egy 70 krnyi csekély kiadást lehetett volna-e jobbra fordítani, mint a következő esetben:

„Mintán 12 évig székrekedésben s az ezzel járó fájdalmakban szenvedtem és sehol segítséget nem találtam, pedig fürdőket is használtam, egészségen helyreállítását egyedül csak Brandt R. gyógyszer-szvájezi labdaesainak köszönöm. Azok használata óta a legjobb egészségen van, mit ezennel bizonyítok. — Kelt jun. 12-én, az eisen-dorfi üvegghutában, Weisensalz mellett, Csehországban n. Barle M. üveg-fúvó mester.”

Brand R. gyógyszerész svájezi labdaesai dobozonként 70 krért a magyarországi gyógyszerárakban kaphatók. A labdaesok valódiságára nézve ügyelni kell, hogy a doboz címélapja Brandt Richárd névaláírásával s a fehér keresztrel vörös mezőben el legyen látva.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Alólírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy az őszi évadra a legújabb divatu kelmékkel gazdagon felszereltem

férfi-szabó üzletemet.

Felhivom emnélfogva mindazokat, kik jó kelméből, divatszerű és tartós öltözetet óhajtanak jutányos áron, szereneséltessenek megrendeléseikkel. — Ugyanott mindenféle kész férfi- és gyermekruha is kapható.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rimaszombat, 1883. szeptember 18.

1—* MAJOROSY RUDOLF, férfi-ruha készítő.

Hirdetmény.

Kiskoru **Mogyoróssy Bertalannak** rimaszombati határbeli tagosított ingatlan birtoka, mely 2000 négyszögöl belsőséget, 1848 négyszögöl rétet és 6342 négyszögöl szántóföldet foglal magában örökáron eladó, esetleg 1885. évi april 1-től 3—6 évre hasznóbérbe kiadó. A feltételek **Baloghy Endre** rimaszombati ügyvédnél meg tudhatók.

Rimaszombat, 1884. szeptember 10.

1—3

Baloghy Endre.

Arany és ezüst.

Van szerenesém a mélyen tisztelt közönség tudomására hozni, hogy a több év óta jó hírnévnek és pártfogásnak örvendő

óras üzletemet

legújabbán még **ékszerekkel** is gyarapítottam; megtalálható itt mindenféle arany és ezüst **gyűrű, karperecz, melltű** (Broche), **fűlfüggő, inggomb, láncz, női- és férfi-medailon** stb. stb. Továbbá igen nagyválasztéku **arany és ezüst zseb- és fali-órák** a legjutányosabb árak mellett.

Órajavitások jótállás mellett elfogadhatnak és a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. — Teljes tisztelettel vagyok a n. é. közönségnek kész szolgálja

Stehlinszky Ignác,

óraműves.

4—*

Üzlethelyiség: Rimaszombat, Temető-uteza 8. szám alatti házban.

Hasznóbéri hirdetmény.

Gömörmegebe kebelezt **Fürész** község közbirtokossága tulajdonához tartozó koresmáltatási és italméresi- valamint vízi-malom jog 1885. évi január 1-től számítandó hat évre a f. évi **október 13-án** délelőtti 10 órakor Tiszolezcn a városháza tanástermében tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni. — Írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak.

— Az árverési feltételek alólírottánál megtekinthetők

Kelt Tiszolezcon, 1884. szeptember 15.

Ambrózy József, ügyvéd.

Hasznóbéri hirdemény.

Özvegy **Ujházy Tivadarné** született **Malatinszky Irma** úrnő pongyeloki birtoka, — mely áll 143 kataszteri hold szántóföld-, 47 kataszteri hold rét- és 645 kataszteri hold erdőből, — az **1885. évi marezius hó 19-től** kezdve több évekre hasznóbérbe kiadó. Bővebb értesítést ad **Molnár József** ügyvéd Rimaszombatban.

A ki a következő télre **80—100 szám sertést** kitünő cser- és bikkokkal **makkoltatni** akar, forduljon egyenest **Jordán Farkasnéhoz Sz.-Simon** Gömörm. (vasuti állomás és utolsó posta Rimaszécs) ki az általa kezelt erdőséget e czélból jutányos áron eladná.

Hasznóbéri hirdetmény.

A tiszolezi közbirtokosság tulajdonához tartozó, a város kebelében és határában nyolez helyen nyitható koresmáltatási és italméresi jog a közbirtokosság által Tiszolez városától e czélra kibérelt hat helyiséggel, valamint a m. kir. kincstártól kezelés végett átvett és a tiszolezi m. kir. vasgyár telepén gyakorolható approvisionális joggal együtt 1885. évi január 1-től számítandó hat egymás után következő évre **f. 1884. évi október 13-án** Tiszolezcon a városháza tanástermében délelőtti 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen — esetleg zárt ajánlatok utján is — bérbe fog adatni.

A bánatpénz 1100 frtot tesz ki.

A zárt ajánlatok az árverés megkezdéseig alólírottánál benyujtandók, hol az árverési feltételek is meg tudhatók.

Kelt Tiszolezcon, 1884. évi szeptember 11-én.

2—3

Bazilidesz János,
közbirtokossági igazgató.